(249) "कृती वेष्टने" (VII-रुधादिः-1447. सक. सेट्. पर.)

'कृणत्ति कृन्ततीत्येते वेष्टने च्छेदने क्रमात् ।
कीर्तयेदिति संशब्दे—' (श्लो. 95) इति देवः ।

कर्तकः-र्तिका, कर्तकः-र्तिका, चिकृत्सकः-चिकर्तिषकः-षिका, चरीकृतकः-तिका ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि तौदादिककृतीधातुवत् (248) ज्ञेयानि । शतरि कृन्तन्-ती, 'रुधादिभ्यः श्नम्' (3-1-78) इति श्नमि, 'श्नसोरल्लोपः' (6-4-111) इत्यल्लोपः, इति विशेषः ।

(250) "कृप अवकल्कने" (X-चुरादिः-1749. सक. सेट्. उभ.)

अवकल्कनम् - मिश्रीकरणम् । [अ]

'कल्पते शपि सामर्थ्ये, कल्पयत्यवकल्कने ।
अदन्तस्य कृपेर्णौ तु दौर्बल्ये कृपयेदिति ॥ (श्लो. 135) इति देवः ।

[1]कल्पकः-ल्पिका,	चिकल्पयिषकः-षिका ;
कल्पयिता-त्री,	चिकल्पयिषिता-त्री ;
कल्पयन्-न्ती,	चिकल्पयिषन्-न्ती ;
कल्पयिष्यन्-न्ती-ती,	चिकल्पयिषिष्यन्-न्ती-ती ;
कल्पयमानः,	चिकल्पयिषमाणः ;
कल्पयिष्यमाणः,	चिकल्पयिषिष्यमाणः ;
[2]कल्-कल्पौ-कल्पः ;	—
कल्पितम्-तः,	चिकल्पयिषितः-तवान् ;
कल्पः, कल्पनः,	चिकल्पयिषुः,
कल्पयितव्यम् ,	चिकल्पयिषितव्यम् ;

---

1. धातोरस्य णिजन्तत्वेनानेकाच्त्वात् यङ् न । 'कृपो रो लः' (8-2-18) इति लत्वम् ।
2. पकारस्य 'संयोगान्तस्य लोपः' (8-2-23) इति लोपः । णिचः स्थानिवत्त्वं तु न, 'पूर्वत्रासिद्धे न स्थानिवत्' (वा. 1-1-58) इति निषेधात् ।

[अ] 'क्षीरस्वामी तु 'कृपेस्तादर्थ्ये' (ग. सू. चुरादौ) इति पठित्वा, 'तादर्थ्ये' इति—प्रस्तुतस्य भुवोऽर्थे मिश्रीकरणे ; अथवा, तच्छब्देन कल्पिः परामृश्यते ; तस्य योऽर्थः = सामर्थ्यलक्षणः, तस्मिन्—इति द्वेधा व्याख्यत् ॥' इति प्रौढमनोरमा ।